

19.5.2021

Dnro Tukes 3154/00.00.01/2021

Sisäministeriö
kirjaamo@intermin.fi

Lausuntopyyntö 7.4.2021, dnro VN/6185/2021

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) lausunto - pelastuslain uudistamisen esiselvityshanke

Sisäministeriö on käynnistänyt esiselvityshankkeen, joka koskee pelastuslain uudistamistarpeita. Esiselvitystä on valmisteltu neljässä jaostossa. Sisäministeriö on pyytänyt Tukesin lausuntoa valmistelujaostojen arviointimuistioista.

Tukesin lausunto koskee Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta -jaoston arviointimuistiota.

1 Rakennusten ja toimintojen turvallisuus

1.1 Laitteiden kunnossapito (kohta 2.5)

Tukes kannattaa johtopäätelmää, jonka mukaan paloturvallisuuslaitteiden tarkastus- ja huoltovelvoitteista on selkeintä säätää hankintavelvoitteen yhteydessä. Säätely vaatii selvennystä mm. pikapalopostien osalta. Myös rakennusten paloturvallisuudesta annetun ympäristöministeriön asetuksen (848/2017) 38 §:n tulkintaan liittyy epäselvyyksiä. Asetuksen perusteella ei ole selvää, mitkä velvoitteet koskevat paloilmoitinta, joka ei ole yhteydessä hätäkeskukseen. Näistä velvoitteista tulisi säätää samassa yhteydessä, kuin niiden hankintavelvoitteesta.

Arviointimuistiossa on viitattu maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) kokonaisuudistukseen. Pelastuslain ja MRL:n välinen rajapinta kaippaa selvennystä myös laitteiden kunnossapitovelvoitteiden osalta.

1.2 Palovaroittimien hankinta- ja kunnossapitovastuu (kohta 2.6)

Tukes kannattaa johtopäätelmää, jonka mukaan palovaroittimen hankinta- ja kunnossapitovelvoitteesta säädettäisiin nykyistä tarkemmin. Vastuiden selkeyttäminen on tarpeen. Tukes kannattaa ehdotusta, jonka mukaan asuntojen osalta rakennuksen omistajalla olisi vastuu palovaroittimien hankinnasta ja kunnossapidosta.

1.3 Yleisötilaisuuksien ja tapahtumien turvallisuus (kohta 2.13)

Tukes kannattaa johtopäätelmää, jonka mukaan yleisötilaisuuksien ja tapahtumien turvallisuutta koskevaa lainsäädäntöä tarkastellaan kokonaisuutena ja se käydään kattavasti läpi. Lupa- ja ilmoitusmenettelyjä on tarpeen selkeyttää ja sovittaa yhteen.

Arviointimuistiossa on tuotu hyvin esiin se, että velvoite pelastussuunnitelman laatimiseen koskee hyvin erilaisia toimijoita, joiden toimintaympäristöt poikkeavat toisistaan. Tukes ehdottaa, että pelastussuunnitelmaa koskevassa yleisessä pykälässä (voimassa olevan lain 15 §) otettaisiin huomioon nykyistä laajemmin kohteessa järjestettävä toiminta, vastaavalla tavalla kuin yleisötilaisuuksia koskevassa nykyisessä 16 §:ssä.

Tukesin valvontakokemusten perusteella kohteessa järjestettävä toiminta otetaan pelastussuunnitelmissa huomioon varsin eri tavoin. Keskustelua on käyty mm. alapuolisten tilojen sprinklauksista, suljettujen leikkivälineiden poistumisreiteistä, turvavalaistuksesta, uloskäytävien esteettömyydestä ja ennen käyttöönottoa tehtävistä erityisistä palotarkastuksista. Esimerkkinä Tukesin valvontatoiminnassa havaitsemasta ilmiöstä ovat sisäleikkipaikat.

Sisäleikkipaikoissa on tyypillisesti leikkirakenteita, jotka ovat suurikokoisia ja toiminnoiltaan moninaisia tuotteita tai rakennelmia. Nämä tuotteet tai rakennelmat vaikuttavat huomattavasti pelastamiseen rakennuksesta, mutta niitä ei ole useinkaan otettu huomioon pelastussuunnitelmassa. Käytännössä pelastamista vaikeuttava tekijä voi olla se, että asiakkaana oleva lapsi piiloutuu hätätilanteessa leikkirakenteen sisälle. Tukes ehdottaa, että pelastuslaissa säädettäisiin nykyistä selvemmin siitä, missä laajuudessa kohteessa järjestettävä toiminta on otettava pelastussuunnitelmassa huomioon.

1.4 Avotulen teon kieltö (kohta 2.14)

Tukes kannattaa ehdotusta, jonka mukaan avotulen määritelmää selvennettäisiin. Tukes kannattaa myös sitä, että ammattilaisten järjestämiä ilotulitusnäytöksiä ei olisi kategorisesti kielletty sinä aikana, kun avotulen teko on kielletty. Mahdollisuus toteuttaa ilotulitusnäytöksiä perustuisi näytöksiä järjestävien yritysten turvallisuussuunnitteluun ja pelastuslaitosten harkintaan.

Muiston sivulla 26 todetaan, että ”Tukesin rekisterissä ilotulitusnäytösten vastuuhenkilöitä on noin 250. Näytöksiä järjestäviä yrityksiä on noin 10.” Ilotulitusnäytösten vastuuhenkilöitä (yrityksen vastuuhenkilö) on 16. Ilotulitusnäytöksiä järjestävien yritysten kouluttamia vastuullisia ampujia on noin 250.

2 Pelastuslaitoksen valvonta- ja ohjaustehtävä

2.1 Hyvän hallinnon tavoitteiden toteutuminen (kohta 3.2)

Tukesin kokemuksen mukaan eri viranomaisten toiminta näyttöytyy valvonnan kohteille toisinaan epäyhtenäisenä. Tukes kannattaa aktiivista valtakunnallista yhteistyötä viranomaisten kesken. Se vahvistaa asianosaisten oikeusturvaa ja hyvän hallinnon toteutumista.

Viranomaisten välinen yhteistyö on erityisen tärkeää riskien tunnistamiseen ja riskiperusteisuuteen liittyen. Valvonnan kohteet ovat monesti tekemisissä useiden eri viranomaisten kanssa, joten viranomaisten yhteinen käsitys riskiperusteisuudesta ja riskitiedon jakaminen on merkityksellistä. Niiden avulla viranomaiset voivat varmistua luottamuksensuojasta ja siitä, että viranomaistoiminta on tasapuolista. Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto edistää omalta osaltaan hyvän hallinnon toteutumista. Sisäministeriön pelastusosasto ja Tukes ovat keskustelleet siitä, miten riskiperusteisuutta koskevia käsityksiä voitaisiin kehittää entistä yhtenäisempään suuntaan. Keskusteluissa on noussut esille ajatus perustaa eri hallinnonalojen turvallisuusviranomaisten työryhmä.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoittajan henkilöllisyyden ja allekirjoituksen ajankohdan voi varmistaa allekirjoitusta klikkaamalla ja asiakirjan aitous voidaan todentaa sähköisesti. Jos asiakirjaa muutetaan jälkikäteen, allekirjoitus ei ole enää kelvollinen. Sähköinen asiakirja on alkuperäiskappale, eikä allekirjoituksen oikeellisuutta voi varmistaa paperitulosteesta. Alkuperäisen sähköisen asiakirjan voi tarvittaessa pyytää Tukesin kirjaamosta.

Tiedoksi

TEM/TTM/YLA

